

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Кафедра політлогії та права

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор,

проректор з науково-педагогічної роботи

Бойко О.Д.

«14» _____ 2017 р.

Робоча програма

Гендерна політика

галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність: 052 Політологія

освітньо-професійна програма: Політологія. Гендерні студії

факультет: історико-юридичний

Ніжин 2017 рік

Робоча програма «Гендерна політика», для студентів галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності: 052 Політологія, за освітньо-професійною програмою: Політологія. Гендерні студії. - 41 с.

Розробник: Бойко О.Д. , професор, доктор політичних наук

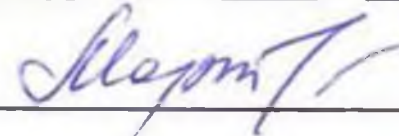
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології та права

Протокол № 1 від «30» серпня 2017 р.

Завідувач кафедри (Барановський Ф.В.)

Схвалено методичною комісією історико-юридичного факультету

Протокол № 1 від «31» серпня 2017 р.

Голова (Мартиненко В.В.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки	Обов’язкова навчальна дисципліна
	Спеціальність: 052 – Політологія	
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: Політологія. Гендерні студії	Рік підготовки
Змістовних модулів-2		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат, дослідження)		Семестр
Загальна кількість годин - 135		1-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	24
		Практичні, семінарські
		22
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		89
		Індивідуальні завдання
		-
		Вид контролю
		залік

Співвідношення аудиторних годин до годин самостійної та індивідуальної роботи: 46/89

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета - засвоєння студентами бази знань з основ теорії та практики формування гендерної політики на міжнародному, державному, регіональному та місцевому рівнях влади; придбання ними умінь і навичок, необхідних для здійснення гендерного аналізу і експертизи при вивченні політичних явищ, процесів, владних взаємовідносин.

Основними завданнями курсу гендерної політики є:

- Академічне завдання: формування у студентів гендерної компетентності, широкої бази знань з основних напрямків гендерної теорії та політики.
- Практичне завдання: розвиток умінь і навичок гендерного аналізу соціальних і політичних інститутів, законодавства, практик і процесів.
- Прикладне завдання: проведення гендерної експертизи політичних рішень і документів.
- Інноваційне завдання: формування установок на гендерно-чутливий професійний світогляд і толерантну взаємодію, що сприятимуть виробленню навиків розпізнавання і вирішення гендерних конфліктів у політичній і громадській сферах.
- Компаративістське завдання: проведення порівняльного аналізу гендерної політики в Україні, країнах Європейського союзу, інших регіонах світу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні методологічні підходи і теоретичні моделі у дослідженні проблеми гендеру та гендерних стосунків;
- суть, роль і місце гендерного підходу в політичних теоріях і в системі наук про суспільство;
- категоріально-понятійний апарат гендерної політики;
- основні моделі/концепції, структуру та зміст гендерної політики;

- специфіку діяльності основних суб'єктів гендерної політики (держави, політичних партій, громадських рухів, об'єднань);
- базові засади діяльності політичних і правових інститутів в сфері реалізації гендерної політики на міжнародному, державному, регіональному і місцевому рівнях влади;
- міжнародні документи стосовно гендерних проблем та міжнародні нормативно-правові інструменти реалізації політики просування рівних прав і рівних можливостей для чоловіків і жінок;
- особливості національного механізму правового забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків.

вміти:

- аналізувати основні політичні процеси в гендерному вимірі;
- критично оцінювати гендерні проблеми в державному управлінні та житті суспільства;
- характеризувати національне законодавство в контексті його дотримання міжнародних правових стандартів гендерної рівності;
- критично оцінювати практичну діяльність політичних інститутів з точки зору гендерного підходу;
- давати оцінку рішенням, які пов'язані із гендерними аспектами державної політики;
- аналізувати вплив політичних сил та соціальних груп на формування гендерної політики;
- проводити гендерну експертизу законодавства та гендерний аналіз соціальної політики.

На вивчення навчальної дисципліни відведене 135 годин, 4,5 кредитів ECTS.

Форма підсумкового контролю успішності: ЗАЛК

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

«гендерна політика»

Змістовий модуль І.

Теоретико – методологічні засади курсу «Гендерна політика».

Тема 1. Введення в курс і проблематику гендерної політики. Об'єкт, предмет та завдання курсу «Гендерна політика». Гендер як категорія аналізу соціально-політичних процесів. Поняття гендерного підходу. Виникнення та розвиток жіночих та гендерних досліджень. Зв'язок категорій гендерної політики з категоріями інших наук.

Тема 2. Гендерні теорії та напрями гендерних досліджень. Сприйняття чоловіка та жінки в історії західної філософії (стародавня філософія: Арістотель; середньовічна християнська філософія: Ф. Аквінський, Св. Августин, Ф. Александрійський, Г. Інститорис, Е. Кант; А. Шопенгауер, Ф. Ніцше; початок ХХ століття О. Вейнінгер, Г. Зіммель, Э. Фромм, З. Фрейд; сучасність: квір-теорія - Т. Лауретес, Э. Гросс, Д. Хелперін, І. Седжвик).

Класичні і сучасні напрями розвитку гендерної теорії та гендерних досліджень. Структурний функціоналізм і теорія статевих ролей (Т. Парсонс, Р. Бейлс, Н. Белл, Е. Фогель). Теорія конфлікту в гендерних стосунках (Р. Коллінз). Марксизм, неомарксизм і гендерна теорія (Л. Морган, Ф. Енгельс, Х. Хартман, А. Коллонтай). Психоаналітичний підхід до проблеми статевих відмінностей (З. Фрейд, Н. Ходороу, Е. Берн). Гендер як стратифікаційна категорія (М. Вебер, Е. Гідденс). Сучасні інтерпретації гендерних стосунків. Теорія соціального конструювання гендеру (П. Бергер, Т. Лукман, І. Гофман, Г. Гарфінкель) Стать як культурна метафора. Теорія гендерної системи (Г. Рубін, Р. Коннелл).

Тема. 3. Жіночий рух як соціокультурний феномен. Витоки та передумови виникнення жіночого руху. Стимулюючі фактори зростання самосвідомості жінок. Жіночий рух: форми, завдання, історія становлення та розвитку. Жіночий рух як ідеологія і практика суспільних змін.

Основні етапи та тенденції розвитку жіночого руху в Україні. Відродження жіночого руху у незалежній Україні та його вплив на формування гендерної політики

Тема. 4. Фемінізм як каталізатор виникнення і становлення гендерної політики. Причини виникнення фемінізму як всесвітнього руху жінок. Суть та зміст феномену фемінізму. Перша хвиля фемінізму (середина XIX ст. - 60-х рр. XX ст.): боротьба жінок за виборче право і досягнення юридичного рівноправ'я статей. Друга хвиля фемінізму (кінець 60-х - кінець 80-х гг. XX в.): перехід від боротьби за рівність прав до боротьби за рівність можливостей для жінок. Третя хвиля фемінізму (з 90-м рр. XX ст.): усвідомлення природи конструювання гендерних ідентичностей. Філософія жіночого існування Сімони де Бовуар.

Основні напрями і ідеї фемінізму. Ліберальний фемінізм. Соціалістичний фемінізм. Радикальний фемінізм. Психоаналітичний фемінізм. Неофемінізм.

Змістовий модуль II.

Актуальні проблеми розробки і реалізації гендерної політики

Тема 5. Гендерна політика. Державна гендерна політика: суть, зміст, завдання. Принципи гендерної політики. Стратегії гендерної політики (політика позитивних дій, антидискримінаційна політика, гендерний мейнстримінг). Типи гендерної політики. Сучасні моделі гендерної політики. Механізм реалізації гендерної політики. Основні етапи вирішення гендерних суспільних проблем. Характерні риси та особливості гендерної політики в Україні.

Тема 6. Гендерний аналіз політичних практик. Поняття, цілі та методи гендерного аналізу. Методологічні та методичні основи гендерного аналізу. Основні етапи організації та проведення гендерного аналізу. Гендерна експертиза законодавства. Форми і методи імплементації результатів гендерного аналізу.

Тема 7. Гендерна рівність як базовий принцип гендерної політики. Поняття та ознаки гендерної рівності. Гендерна рівність та дискримінація за ознакою статі. Комплексний підхід до вирішення проблем гендерної рівності. Міжнародний досвід політико-правового забезпечення гендерної рівності. Основні компоненти політики гендерної рівності.

Тема 8. Політична сфера : гендерний аспект. Суть і зміст концепції паритетної демократії. Гендерні індикатори ООН та інших міжнародних організацій. Гендерний дисбаланс в представництві в органах влади і самоврядування. Проблема гендерного розриву. Гендерне квотування. Гендерний аспект електоральних відносин та політичного представництва. Гендерний аспект політичного лідерства.

Тема 9. Економічна сфера: гендерний аспект. Гендерна політика у сфері економіки і трудових відносин. Система інститутів гендерної влади в економіці. Механізм формування гендерної нерівності у трудових відносинах. Гендерна структура зайнятості. Горизонтальна та вертикальна гендерна сегрегація. Гендерний часовий розрив. Продуктивна і репродуктивна праця. Гендерна дискримінація на ринку праці. Гендерний розрив у рівнях економічної активності, зайнятості та безробіття та його причини. Гендерна асиметрія у розподілі економічних ресурсів. Теорії домогосподарства. Фемінізація бідності. Гендерний аналіз бюджету.

Тема 10. Гендерна політика у сфері освіти, науки та охорони здоров'я.

Соціальні норми і гендерні відмінності в управлінні освітою. Гендерний вимір доступності освіти. Гендерний підхід в освіті. Гендерна просвіта. Гендерне виховання. Політико-правовий статус жінки у сфері освіти та науки. Гендерна політика у сфері академічної науки.

Індикатори гендерної рівності у сфері охорони здоров'я. Гендерна політика Всесвітньої організації охорони (ВООЗ) здоров'я. Основні чинники гендерних відмінностей захворюваності. Проблема гендерної рівності у сфері охорони здоров'я. Гендерний підхід та соціальна політика у сфері охорони здоров'я.

4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин відведених на:				
	лекції	Семін.тап ракт.заня ття	Лаб.робот и	Сам.роботу	Індиві ду- альну робот у
Змістовий модуль І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КУРСУ «ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА»					
Тема 1. Введення в курс і проблематику гендерної політики	2	2	-	9	-
Тема 2. Гендерні теорії та напрями гендерних досліджень.	4	2	-	9	-
Тема. 3. Жіночий рух як соціокультурний феномен.	2	2	-	9	-
Тема. 4. Фемінізм як каталізатор виникнення і становлення гендерної політики.	2	2	-	9	-
Змістовий модуль ІІ					

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ І РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ					
Тема 5. Гендерна політика.	4	4	-	8	-
Тема 6. Гендерний аналіз політичних практик.	2	2	-	9	-
Тема 7. Гендерна рівність як базовий принцип гендерної політики.	2	2	-	9	-
Тема 8. Політична сфера : гендерний аспект.	2	2	-	9	-
Тема 9. Економічна сфера: гендерний аспект.	2	2	-	9	-
Тема 10. Гендерна політика у сфері освіти, науки та охорони здоров'я.	2	2	-	9	-
Всього	24	22	-	89	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I семестр		
1	Введення в курс і проблематику гендерної політики	2
2	Класичні та сучасні напрями розвитку гендерної теорії і гендерних досліджень	2
3	Жіночий рух як соціокультурний феномен	2
4	Фемінізм як каталізатор виникнення і становлення гендерної політики	2

5	Актуальні проблеми гендерної політики	2
6	Гендерний аналіз політичних практик	2
7	Гендерна рівність як базовий принцип гендерної політики	2
8	Шляхи та механізми утвердження гендерної рівності: міжнародний аспект	2
9	Гендер як фактор політики і влади	2
10	Гендерна політика у сфері економіки і трудових відносин	2
11	Гендерні аспекти політики у сфері освіти, науки та охорони здоров'я	2
Разом		22

6. Самостійна робота

Основними формами самостійної роботи з курсу «Гендерна політика» є:

- вивчення, конспектування та критичне осмислення першоджерел, документів, літератури;
- вирішення проблемно-пошукових питань та завдань.;
- складання тез або плану виступу за питаннями семінарського заняття;
- написання реферату, анотацій або есе;
- підготовка доповідей на наукові студентські конференції;
- критичний аналіз довідкових матеріалів, монографій, періодичних видань, публіцистики та ін.

Види та тематика індивідуальних досліджень

Проведіть контент-аналіз гендерних досліджень по матеріалах статей, опублікованих в журналі «Гендерні дослідження».

Вивчіть досвід роботи одного зі структурних підрозділів місцевої влади з точки зору врахування в ній гендерних чинників.

Проаналізуйте спеціалізовані жіночі і чоловічі друковані видання, порівняйте тематику, форму подання матеріалів представлення образів чоловіків і жінок в них.

Проведіть контент-аналіз телевізійних рекламних роликів «Гендерні стереотипи у політичній рекламі».

Ознайомтеся з веб-сайтами Інтернету, які містять матеріали по гендерній теорії, про жіночі і чоловічі організації, оцініть їх інформативність та вплив на широкий загал.

На основі гендерного підходу проведіть аналіз основних документів, що регулюють трудові стосунки.

Проаналізуйте гендерний аспект статистичні матеріали про здоров'я населення інформацію про медико-соціальні програми.

Напишіть есе на тему «Як жінці стати політичним лідером».

Теми рефератів

- Гендерна політологія, як новий напрям політичних наук.
- Гендерний підхід: суть, зміст, політична практика.
- Основні етапи розвитку жіночих та гендерних досліджень.
- Молодіжні субкультури і сексуальна революція 1960 - 1970 - х рр. та їх вплив на розвиток гендерних досліджень .
- Основні тенденції розвитку концепції «Паритетної демократії».
- Психоаналітичний підхід до проблеми статевих відмінностей (З. Фрейд, Н. Ходороу, Е. Берн).
- Гендер як стратифікаційна категорія.
- Особливості жіночого руху в Україні.
- Жіночий рух на Чернігівщині
- Основні етапи розвитку фемінізму: характерні риси та особливості.
- Фемінізм: ідеологія, політика, практика.
- Ліберальний фемінізм: основні засади та історичний досвід.

- Соціалістичний та марксистський фемінізм: ідейно - теоретичні джерела та еволюція розвитку.
- Фемінізм у контексті розвитку психоаналізу, фрейдизму та неофрейдизму.
- Стратегії гендерної політики: теорія і практика.
- Від чого залежить ефективність гендерної політики держави ?
- Характерні риси та особливості гендерної політики в Україні.
- Основні етапи гендерної експертизи законодавства.
- Основні прояви гендерної нерівності в політичній сфері.
- Гендерні аспекти міграційної політики у сучасному світі.
- Політична влада і гендерне рівноправ'я.
- Глобалізація і гендер.
- Роль гендерної рівності у формуванні демократичної правової України.
- Міжнародний досвід політико-правового забезпечення гендерної рівності.
- Гендерний аспект парламентаризму.
- Причини гендерного дисбалансу в представництві в органах влади і самоврядування та шляхи його подолання.
- Конституція України про рівність прав і можливостей чоловіків і жінок.
- Телебачення як засіб формування політичних гендерних стереотипів.
- Механізм формування гендерної нерівності у трудових відносинах.
- Причини гендерної дискримінації на ринку праці та шляхи її подолання.
- Соціальна політика у сфері охорони здоров'я: гендерний підхід.

7. Методи контролю

Вибіркове усне опитування перед початком занять; фронтальне стандартизоване опитування за карточками, тестами; оцінка активності студента у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень

і визначень, доповнень;письмова контрольна робота; перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури; перевірка і оцінка рефератів індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях.

Питання для підсумкового контролю знань

1. Об'єкт, предмет та завдання курсу «Гендерна політика».
2. Гендер як категорія аналізу соціально-політичних процесів.
3. Поняття гендерного підходу.
4. Виникнення та розвиток жіночих та гендерних досліджень.
5. Сприйняття чоловіка та жінки в історії західної філософії.
6. Класичні і сучасні напрями розвитку гендерної теорії та гендерних досліджень
7. Жіночий рух: форми, завдання, історія становлення та розвитку. Основні етапи та тенденції розвитку жіночого руху в Україні.
8. Відродження жіночого руху у незалежній Україні та його вплив на формування гендерної політики
9. Причини виникнення фемінізму як всесвітнього руху жінок.
10. Суть та зміст феномену фемінізму.
11. Основні етапи розвитку фемінізму.
12. Основні напрями і ідеї фемінізму.
13. Державна гендерна політика: суть, зміст, завдання.
14. Стратегії гендерної політики (політика позитивних дій, антидискримінаційна політика, гендерний мейнстрімінг).
15. Типи гендерної політики.
16. Сучасні моделі гендерної політики.
17. Механізм реалізації гендерної політики.
18. Характерні риси та особливості гендерної політики в Україні.
19. Поняття, цілі та методи гендерного аналізу.
20. Методологічні та методичні основи гендерного аналізу.
21. Поняття та ознаки гендерної рівності.

22. Міжнародний досвід політико-правового забезпечення гендерної рівності.
23. Суть і зміст концепції паритетної демократії.
24. Гендерний аспект політичного лідерства.
25. Гендерний дисбаланс в представництві в органах влади і самоврядування.
26. Гендерне квотування.
27. Гендерний аспект електоральних відносин та політичного представництва.
28. Гендерна політика у сфері економіки і трудових відносин.
29. Гендерна дискримінація на ринку праці.
30. Гендерний підхід в освіті.
31. Гендерна політика у сфері академічної науки.
32. Гендерний підхід та соціальна політика у сфері охорони здоров'я.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів (шкала національна та ЄКТС (ECTS))

Рейтинговий показник	У п'ятибальній системі	За шкалою ЄКТС (ECTS)	Рівень компетентності	Критерії оцінювання
90 – 100	5 « відмінно »	A	Високий (творчий)	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить джерела інформації, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розвиває власні обдарування і нахили.
85 – 89	4 « добре »	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

75 – 84		C		Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи на підтвердження певних думок.
70 – 74	3 «задовільно»	D	Середній (репродуктивний)	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
60 – 69		E		Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на продуктивному рівні.
35 – 59	2 «незадовільно» з можливістю повторного складання	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 – 34	1 «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F		Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Модуль 1	Модуль 2	Підс/контроль	Сума
----------	----------	---------------	------

ЗМ1								ІНДЗ	залік	100
пр	пр	пр	пр	пр	пр	пр	Співбесіда	8	-	
5	5	5	5	5	5	5				
ЗМ2										
пр	пр	пр	пр	пр	пр	пр	10	реферат		
5	5	5	5	5	5	5		7		

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточна успішність навчання студентів оцінюється за п'ятибальною шкалою:

5 балів – студент глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал, вичерпно, послідовно, грамотно й логічно його викладає, правильно обґрунтовує прийняття рішення, уміє самостійно узагальнити і викласти суть розглянутої проблеми, не відчуває труднощів з відповідями при зміні завдань, з можливих варіантів вибирає найкращу відповідь. Адекватно вміє дати узагальнену характеристику теорії і практиці. Вміє переносити теоретичні знання у площину практики. Вміє робити правильні висновки.

Із загального обсягу студент правильно виконує 90-100% завдань.

4 бали – студент твердо знає весь програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей при виборі відповіді, тобто вибирає правильну, але не найкращу відповідь; правильно застосовує теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, але для визначення дійсного ступеня знань студента викладач змушений задавати додаткові запитання і уточнити окремі відповіді. Вміє розв'язувати ситуаційні завдання середньої важкості.

Із загального обсягу студент правильно виконує 71-89% завдань.

3 бали – студент знає тільки основний матеріал, передбачений програмою, але не засвоїв його деталей, припускається неточностей, обирає недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладенні

програмного матеріалу, проявляється невпевненість у вирішенні завдань практичного характеру. Студент спроможний розв'язати прості завдання.

Із загального обсягу студент правильно виконав 50-70% завдань.

2 бали – студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні основних положень курсу, з великими труднощами використовує теоретичні відомості при виконанні завдань.

Із загального обсягу студент правильно виконав не більше 30 - 49% завдань.

0 балів – студент за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.

Із загального обсягу студент правильно виконав менше 30% завдань

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Гендерна політика» включає:

- програму з навчальної дисципліни «Гендерна політика»;
- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники з гендерної проблематики в бібліотеці НДУ;
- інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних занять;
- завдання для самостійної роботи студентів;
- тестові завдання до семінарських, практичних занять;
- модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу;
- методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання рефератів, наукових робіт;

- нормативні документи.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Гендер і державна політика : навч. посібник [пер. з англ. / упоряд. П. Ренкін]. - К.; Основи, 2004. - 394 с.
2. Гендерний аналіз українського суспільства. – К.: ПРООН, 1999. – 293 с.
3. Гендерний розвиток у суспільстві; конспекти лекцій. -2-е вид. - К.; Фоліант, 2005. - 351 с.
4. Гендер і державна політика : навч. посібник. – К. : Основи, 2004. – 394 с.
5. Журженко Т. Социальное воспроизводство и гендерная политика в Украине / Т. Журженко. - Харьков ; Фолио, 2001. - 240 с.
6. Мельник Т. М. Творення суспільства гендерної рівності : міжнародний досвід. Закони зарубіжних країн з гендерної рівності. - К.: Стилос, 2010. - 440 с.
7. Основи теорії гендеру : навч. посібник / відповід. ред. Скорик М. М. – К. : К.І.С., 2004. – 536 с.

Додаткова:

8. Антология гендерных исследований. Сб. пер. / Сост. и комментарии Е. И. Гаповой и А. Р. Усмановой. Минск: Пропилеи, 2000. - 384 с.
9. Айвазова С. Гендерное равенство в контексте прав человека / Светлана Айвазова. — М.: Эслан, 2001. — 80 с.
10. Батлер Д. "Психика власти: теории субъекции." - Харьков: ХЦГИ; СПб.: Алетейя, 2002. - 168 с.
11. Бовуар, Симона де. Друга стаття : у 2 т. / пер. з фр. Н. Воробйової, П. Воробйова, Я. Собко. – К.: Основи, 1995. – 392 с.
12. Введение в гендерные исследования : [учеб, пособие для вузов / под общ. ред. И. Костиковой]; Моск. гос. ун-т им. М. Ломоносова. - [2-е изд.,

перераб. и доп.], - М.: Аспект Пресс, 2005. -252 с.

13. Введение в гендерные исследования. Ч. II: Хрестоматия / Под ред. С. В. Жеребкина. Харьков: ХЦГИ, 2001; СПб.: Алетейя, 2001.- 991 с.

14. Воронина О. А. Феминизм и гендерное равенство. М., Эдиториал УРСС, 2003. – 320 с.

15. Гендер и общество в истории / под. ред.: Л.П.Репиной, А.В.Стоговой, А.Г.Суприянович; Институт истории ГУГН; Институт всеобщей истории РАН; Научно-образовательный центр по истории. — СПб.: Алетейя, 2007. — 696 с.

16. Гендерна статистика України: сучасний стан, проблеми, напрями вдосконалення. – Запоріжжя : Друкарський світ, 2011. - 192 с.

17. Гендерная экспертиза и социальная политика: сб. ст. в 2-х томах: том 1 / ред.-сост. Е.В.Изотова, Е.В.Кочкина, Е. В.Машкова ; Общественная орг. “ФЕМИНА”. – М.: Аванти плюс, 2004. – 381 с.

18. Гендерная экспертиза и социальная политика: сб. ст. в 2-х томах: том 2 / ред.-сост. Е.В.Изотова, Е.В.Кочкина, Е. В.Машкова ; Общественная орг. “ФЕМИНА”. – М.: Аванти плюс, 2004. – 621 с.

19. Гендерні аспекти державної служби : [монографія]. - К.: Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2002.- 335 с.

20. Гендерні аспекти європейського права. Досвід адаптації законодавства країн Центральної та Східної Європи : круглий стіл 11 жовтня 2005 року : стенографічний звіт / Комітет ВР з питань Європейської інтеграції, Український жіночий фонд. – К., 2006. – 72 с.

21. Гендерное неравенство в современной России сквозь призму статистики / [отв. ред. и сост. М. Е. Баскова]; Московский центр гендерных исследований; РАН институт соц.-эконом. проблем народо-властия. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 331 с

22. Гендерний паритет в умовах розбудови сучасного суспільства. – 2– вид., допов. та уточ.– К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2003.– 129 с.

23. Дашковська О. Р. Жінка як суб'єкт права в аспекті гендерної рівності: Монографія. – Харків: Право, 2005. – 224 с.
24. Друзь, Е. В. Социальное положение женщины в обществе / Друзь Е. В. – Харьков : Консум, 2001. – 424 с.
25. Жеребкина И. Женское политическое бессознательное. - СПб.: Алетейя, 2002. - 224 с.
26. Журженко, Т. Гендерные рынки Украины: политическая экономия национального строительства (Gendered Markets of Ukraine: political economy of nation building). – Вильнюс : ЕГУ, 2008. – 256 с.
27. Здоровье и здравоохранение в гендерном измерении / под общ. ред. Н.М. Римашевской; редколлегия: Е.А. Баллаева (председатель), Л.Г. Лунякова, Н.М. Римашевская, Т.В. Чубарова. — М.: Агентство «Социальный проект», 2007. — 240 с.
28. Зуйкова Е. Феминология : [учебное пособие] / Е. Зуйкова, Р. Ерусланова. М ; Издательско-книготорговый центр „Маркетинг», 2001. - 448 с.
29. Інтеграція гендеру в національні державні програми. – К. : Програма розвитку ООН в Україні, 2006. – 90 с.
30. Кімел Майкл С. Гендероване суспільство : пер. з англ. — К.: Сфера, 2003. — 490 с.
31. Кулачек, О. Роль жінки в державному управлінні. Старі образи, і нові обрії : монографія / Кулачек О. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. – 301 с.
32. Левченко К. Гендерна політика в Україні : визначення, формування, управління : [монографія] / К. Левченко. - Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. - 344 с.
33. Маланчук-Рибак О. Ідеологія та суспільна практика жіночого руху на західноукраїнських землях ХІХ – першої третини ХХ ст.: типологія та європейський культурно-історичний контекст. – Чернівці: Книги ХХІ, 2006. – 500 с.
34. Мельник Т. Міжнародний досвід Гендерних перетворень : Закони

зарубіжних країн з Гендерної рівності. К. : Логос, 2004. - 320 с.

35. Організаційні та правові елементи інституційного механізму забезпечення гендерної рівності в Україні. Запоріжжя : Друкарський світ, 2011. - 140 с.

36. Павличко, Соломія. Фемінізм / Соломія Павличко; передм. Віри Агєєвої. – К.:Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 322 с.

37. Пушкарєва Н. Гендерная теория и историческое знание / Наталья Львовна Пушкарєва; науч. ред. С.О.Ремез. — СПб.: Алетейя: Женский проект СПб, 2007. — 496 с.

38. Становище жінок в Україні : реалії та перспективи // Парламентські слухання 9 червня 2004 року. - К.,2004. - 157 с.

39. Тикнер Дж. Э. Мировая политика с гендерных позиций: проблемы и подходы эпохи, наступившей после «холодной войны» / Дж. Энн Тикнер; пер. с англ., науч. ред. пер. Д.И.Полывянный; [предисл.: Т.А.Алексеева, М.М.Лебедева]. — М.: Культурная революция, 2006. — 333 с.

40. Экономика и социальная политика : гендерное измерение : [курс лекций / иод общ. рсд. М. Малышевой]. М. ; Academia, 2002. — 286 с.

41. Analyzing gender: A handbook of soc. science res. / Ed. by Hess B.B., Ferree M.M. - Newbury Park etc.: Sage, 1978. - 580 p.

42. Bryson V. Feminist Political Theory. New York: Paragon House, 1992. - 304 p.

43. Bryson, V. Gender and the politics of time: feminist theory and contemporary debates . Bristol, UK: The Policy Press, 2007. - 222 p.

44. Candida March, Ines Smyth and Maitrayee Mukhopadhyay, A Guide to Gender Analysis Frameworks. Oxford: Oxfam Publication. 1999. - 144 p.

45. Conway M. Women and Political Participation: Cultural Change in the Political Arena. Washigton, 2000. – 152 p.

46. Einhorn B. Cinderella goes to Market. Citizenship, Gender and Women's Movements in East Central Europe. - London: Verso Book, 1993. - 320 p.

47. Ameil B. Politics and Feminism: An Introduction. - Maiden, MA.: Blackwell Publishers. 1999. - 284 p..
48. Feminism and Methodology. Social Science Issues / ed. by Sandra Harding et all. — Bloomington, Indiana : Indiana University Press, 1987. — 193 p.
49. Fennell S., Arnot M. Gender Education and Equality in a Global Context Milton Park, Abingdon, Oxon ; New York : Routledge, 2007. - 230 p.
50. Freeman J. The Politics of Women's Liberation. A Case Study of an Emerging Social Movement and Its Relation to the Policy Process. - NY.: David McKay Company, Inc., 1975. - 85 p.
51. Gender mainstreaming in the European Employment Strategy / Edited by Ute Behning and Amparo Serrano Pascual. — Brussels: ETUI, 2001. — 367 p.
52. Grant J. Fundamental Feminism - New York: Routledge, 1993. - 226 p.
53. Grimshaw J. Philosophy and Feminist Thinking. - Minneapolis: University of Minnesota Press, 1986. - 279 p.
54. Jackson C. Feminist visions of development : gender analysis and policy. - London ; New York : Routledge, 1998. — 294 p.
55. Jaggar A.M. Feminist Politics and Human Nature. - New York: Rowman & Littlefield Publishers Inc., 1983. - 408 p.
Gender Politics: From Consciousness to Mass Politics/Ed. by E. Klein. - Cambridge, MA and London, England: Harvard University Press, 1984. — 209 p.
56. Klein E. Gender politics: from consciousness to mass politics. - Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1984. - 209 p.
57. Mazur, Amy G. Theorizing feminist policy / Amy G. Mazur. - Oxford [etc.] : Oxford univ. press, 2002. - 269 p.
58. Meta-analysis of gender and science research – Synthesis Report Luxembourg: Publications Office of the European Union 2012 — 229 p.
59. Miles A. Integrative feminisms: building global visions: 1960s-1990s. London, 1996. — 187 p.

60. Multiple meanings of gender equality a critical frame analysis of gender policies in Europe. - New York ; Budapest : CEU Press, 2007. – 309 p.
61. Randall V. Women and Politics. Baingstoke, 1987. - 369 p.
62. Reinharz S. Feminist methods in social research. - N.Y., Oxford: Oxford University Press, 1992. - 413 p.
63. Sainsbury D. Gender and Welfare State Regimes- Oxford [etc.] : Oxford univ. press, 2003. - 293 p.
64. Scott Y. Gender: a Useful Category of Historical Analysis//merican Historical Review. 1986. - pp. 1053-1075.
65. Scott J.W. Gender and the politics of history. - N.Y.: Columbia University Press, 1988. - 242 p.
66. Sümer S. European gender regimes and policies comparative perspectives. - Farnham, England ; Burlington, VT : Ashgate, 2009. – 143 p.
67. The World's Women : trends and statistics 2003. (<http://www.un.org/womenwatch/>).
68. Theories of Women's Studies / ed. by G.Bowles, R.D. Klein. — London : Routledge, 1983. - 277 p.
69. Weedon C. Feminist Practice and Poststnicturalist Theory. Oxford, 1987 – 187 p.
70. Women in Parliament: Beyond Numbers. Stockholm, 1998.- 232 p.

Додаток А.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття

Змістовий модуль І.

Теоретико – методологічні засади курсу «Гендерна політика».

Тема 1. Введення в курс і проблематику гендерної політики (2 год).

1. Гендер як категорія аналізу соціально-політичних процесів.
2. Суть і зміст поняття гендерного підходу.
3. Причини виникнення та основні тенденції розвитку жіночих та гендерних досліджень.

Література

Абубахирова Н. А. Что такое "гендер"? // Общественные науки и современность. - 1996. - № 6. - С. 123-126.

Антология гендерных исследований: Сб. пер. / Сост. й комментарии Е. Й. Гаповой, А. Р. Усмановой. – Минск: Пропилен, 2000.

Аусландер Л. Женские + феминистские + мужские + лесбийские-гей + квир исследования = гендерные исследования? // Гендерные исследования. — Харьков: ХЦГИ. – 2000. - № 5.- С. 43-72.

Введение в гендерные исследования: [учеб, пособие для вузов / под общ. ред. И. Костиковой]; Моек. тс. ун-т им. М. Ломоносова. - [2-е перераб. и доп.]. — М.: Аспект Пресс, 2005. - 252 с.

Грицяк Н. Особливості розвитку гендерних досліджень в Україні / Н. Грицяк // Ефективність державного управління : зб. наук. праць Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Львів : ЛРІДУ НАДУ 2003. - Вии. 3. - С. 32-37.

Лазар І. Особливості розвитку гендерних теорій і концепцій / І. Лазар // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук, праць. - Х.: Вид-во

ХарРІН АДУ „Магістр", 2006. - № 2 (28) - ЧЛ.- С. 268-277.

Маланчук - Рибак О. Українські жіночі студії: історіографія та історіософія. — Львів, 1999.

Чухим Н. Гендер та гендерні дослідження у ХХ ст.. // І. Незалежний культурологічний часопис. — Львів, 2000. — Число 17. — С. 22 — 29.

Тема 2. Класичні та сучасні напрями розвитку гендерної теорії і гендерних досліджень (2 год).

1. Сприйняття чоловіка та жінки в історії західної філософії.
2. Класичні напрями розвитку гендерної теорії та гендерних досліджень.
3. Сучасні інтерпретації гендерних стосунків (Теорія соціального конструювання гендеру; стать як культурна метафора; теорія гендерної системи.

Література

Абубахинова Н. А. Что такое "гендер"? // Общественные науки и современность. - 1996. - № 6. - С. 123-126.

Аусландер Л. Женские + феминистские + мужские + лесбийские-гей + квир исследования = гендерные исследования? // Гендерные исследования. — Харьков: ХЦГИ. — 2000. - № 5.- С. 43-72.

Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы. М.: Прогресс, 1988.

Воронина О. А. Социокультурные детерминанты развития гендерной теории в России и на Западе // Общественные науки и современность. 2000. - № 4. - С. 9-21.

Габриэлян Н. М. Пол. Культура. Религия // Общественные науки и современность. 1996. - № 6.- С. 126-134.

Гендерология и феминология: учебно-методическое пособие для студентов по специальности 040101 «Социальная работа в системе здравоохранения» / Сост. к.п.н. В.И. Чумаков; – Волгоград: Изд-во ВолГМУ, 2010.

Здравомыслова Е. А., Темкина А. А. Социология гендерных отношений и гендерный подход в социологии // Социологические исследования. 2000. - № 11. - С. 15-24.

Здравомыслова Е., Темкина А. Социальное конструирование гендера как феминистская теория // Женщина. Гендер. Культура. — М., 1999.

Коллонтай А. М. Избранные речи и статьи. М.: Политиздат, 1972.

Лазар І. Особливості розвитку гендерних теорій і концепцій / І. Лазар // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук, праць. - Х.: Вид-во ХарРІН АДУ „Магістр", 2006. - № 2 (28) – ЧЛ.- С. 268-277.

Лакан Ж. Стадия зеркала и ее роль в формировании функции "Я" // Инстанция буквы, или Судьба разума после Фрейда. М.: Логос, 1997. - С. 7-14.

Основи теорії гендеру: навчальний посібник / (В.П. Агаєва, В.В. Близнюк, І.О. Головащенко). – К.: К.І.С., 2004. – 536 с.

Смелзер Н. Социология. М.: Феникс, 1998.

Феминология. Семейведение: Учеб. пособие / Под ред. Л. Т. Шинелевой. М.: Союз, 1997.

Фрейд З. Три очерка по теории сексуальности // Психология бессознательного. М.: Просвещение, 1989.

Тема. 3. Жіночий рух як соціокультурний феномен (2 год).

1. Витоки та передумови виникнення жіночого руху.
2. Жіночий рух: форми, завдання, основні етапи становлення та розвитку.
3. Основні етапи та тенденції розвитку жіночого руху в Україні.
4. Відродження жіночого руху у незалежній Україні та його вплив на формування гендерної політики

Література

Богачевська-Хом'як М. Білим по білому: Жінки в громадському житті України, 1884-1939. - К., 1995.

Дядюк М.С. Політизація українського жіночого руху в Галичині: 1921 – 1939 рр. Львів, 2002. – 20 с.

Елштейн Дж. Громадянський чоловік, приватна жінка / Жінки в соціальній й політичній думці. – К., 2002. – 334 с

Жіночий рух України: історія і сучасність: Матеріали науково-практичної конференції (Одеса, жовтень 1994). –К., 1994.

Левченко К. Гендерна політика в Україні: визначення, формування, управління. – Х., 2003. – 344 с.

Маланчук-Рибак О. Ідеологія та суспільна практика жіночого руху на західноукраїнських землях ХІХ – першої третини ХХ ст.: типологія та європейській культурно – історичний контекст / Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 500 с.

Основи теорії гендеру: навчальний посібник / (В.П. Агаєва, В.В. Близнюк, І.О. Головащенко). – К.: К.І.С., 2004. – 536 с.

Павличко С. Фемінізм. – К., 2002. – 322 с.

Передирій В.А. Жіноча доля на тлі доби (Літопис жіночого руху).- К.: Бібліограф, 1999. – 120 с.

Смоляр Л. Жіночі студії в Україні. Жінки в історії та сьогодні. – Одеса, 1999. – 440 с.

Смоляр Л.О. Минуле заради майбутнього. Жіночий рух Наддніпрянської України другої половини ХІХ – поч. ХХ: Сторінки історії. – Одеса, 1998. – 408 с.

Теория и история феминизма / Учебное пособие / З. Баблюян. – Х.: Ф-Пресс, 1996. - 388 с.

Тема. 4. Фемінізм як каталізатор виникнення і становлення гендерної політики (2 год).

1. Причини виникнення фемінізму як всесвітнього руху жінок. Суть та зміст феномену фемінізму.
2. Основні етапи розвитку фемінізму: характерні риси та особливості.
3. Основні напрями і ідеї фемінізму.

Література

Богачевська-Хом'як М. Национализм й феминизм // Гендерные исследования: Феминистская методология в социальных науках: Материалы 2-й Международной Летней Школы по Гендерным Исследованиям (Форос, 1998) /Под ред. Й. Жеребкиной. – Харьков, 1998.

Брайсон В. Политическая теория феминизма. Введение. – М., 2001.

Брандт Г. А. Природа женщины как проблема. Конция феминизма // Общественные науки и современность. - 1998. - № 6. - С. 167-180.

Венгер О. Фемінізм як джерело гендерної політики // Держава і право : збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 34. - К. : Ін-т держави і права імені В. Корсцького НАН України, 2006. - С. 635-643.

Ворчакова І. Фемінізм як ідеологія жіночих рухів // Сучасна українська політика: політики і політологи про неї. - Київ; Миколаїв: МДГУ ім. П. Могили, 2004. - С. 240-247.

Грицяк Н. Фемінізм як джерело гендерної теорії / Н. Грицяк // Вісник НАДУ при Президентіві України. - 2003. - № 3. - С. 465- 472.

Павличко С. Фемінізм. – К., 2002. – 322 с.

Теория и история феминизма / Учебное пособие / З. Баблюян. – Х.: Ф-Пресс, 1996. - 388 с.

Теория и история феминизма. Курс лекций / Под ред. И. Жеребкиной. – Харьков, 1996.

Элиот П., Менделл Н. Теории феминизма // Гендерные исследования: феминистическая методология в социальных науках. – Х., 1998. – С. 15 – 49.

Змістовий модуль II.

Актуальні проблеми розробки і реалізації гендерної політики

Тема 5. Актуальні проблеми гендерної політики (2 год).

1. Державна гендерна політика: суть, зміст, завдання. Принципи гендерної політики.
2. Стратегії гендерної політики (політика позитивних дій, антидискримінаційна політика, гендерний мейнстрімінг).
3. Типи гендерної політики.
4. Сучасні моделі гендерної політики.
5. Механізм реалізації гендерної політики.
6. Характерні риси та особливості гендерної політики в Україні.

Література

Вілкова О. Сучасні моделі гендерної політики : сутність та особливості впровадження // Політичний менеджмент. – 2008. – № 6 (33). – С. 160-166.

Впровадження гендерних підходів у діяльність органів виконавчої влади: Практичний посібник для державних службовців. – К.: К.І.С., 2004. – 178 с.

Гендер для медій [Текст] : підруч. із гендерної теорії для журналістики та ін. соціогуманіт. спец. / М. Маєрчик, Л. Малес, Т. Марценюк та ін. ; за ред.: М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. – К. : Критика, 2013. – 220 с.

Грицяк Н.В. Формування гендерної політики в Україні: проблеми теорії, методології, практики. – К.: Вид-во НАДУ, 2004. - 382 с.

Гусякова Л., Плахотнік О., Христова Г. Теоретико-методологічний аналіз «Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року» та рекомендації щодо розробки Загальнодержавної програми «Національний план дій щодо утвердження гендерної рівності на період до 2016 року» /Гендерний аналітичний центр «Крона»+. Харків, 2010. – 23 с.

Гендерна політика в Україні. Методичний посібник для державних службовців, представників органів місцевого самоврядування та ЗМІ. Харків: Райдер, 2007.— 44 с.

Доповідь про виконання в Україні Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Шоста періодична доповідь (Проект). — К., 2001.

Жінка в Україні: Доповідь України на IV Всеукраїнській конференції зі становища жінок. — К., 1995.

Концепція Загальнодержавної програми «Національний план дій щодо реалізації рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (утвердження гендерної рівності) на період до 2016 року».

http://civic.kmu.gov.ua/civic_old/control/uk/discussion/ovv/project?project_id=1340
23

Кормич Л. І. Гендерна політика в аспекті соціальної відповідальності держави і суспільства. // Держава і права. — 2008. — Вип. 40. — с. 574 — 579.

Лавченко К. Б. Гендерна політика в Україні: визначення, формування, управління. — Харків:, Бібліограф, 2003. — 344 с.

Лазар І. Г. Гендерна політика: поняття, визначення, управлінські підходи. — Львів:, Ліга-Прес, 2005. — 142 с.

Левченко К.Б. До визначення понять «жіноча політика» та «гендерна політика» / Людина. Свобода. Демократія. — К.: Юрисконсульт, 2006. —с. 121 — 128.

Левченко К.Б. Національний механізм формування та впровадження гендерної політики в Україні: історико — правовий огляд. — Х.: Вид-во Національного університету внутрішніх справ, 2003. — 44 с.

Доклад о выполнении в Украине Конвенции ООН о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин / М-во Украины по делам семьи, молодежи и спорта; Гос. Ин-т развития семьи и молодежи; Руководители авт. Кол.: Л.Е.Леонтьева, АВ. Толстокорова. - Харьков, Фолио, 2007. - 79 с.

Організаційні та правові елементи інституційного механізму забезпечення гендерної рівності. – К.: ПРООН, 2010.

Основи теорії гендеру: навчальний посібник / (В.П. Агаєва, В.В. Близнюк, І.О. Головащенко). – К.: К.І.С., 2004. – 536 с.

Приходько Е.А. Становление гендерного субъекта на пересечении дискурсов массовой культуры и политики / Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина. – Х., 2010. – 208 с.

Тема 6. Гендерний аналіз політичних практик (2 год).

1. Методологічні та методичні основи гендерного аналізу.
2. Основні етапи організації та проведення гендерного аналізу.
3. Гендерна експертиза законодавства.
4. Форми і методи імплементації результатів гендерного аналізу.

Література

Болотіна Н. Б. Соціальне законодавство України. Гендерна експертиза. — К., 2001.

Болотіна Н. Б. Соціальне право. Гендерна експертиза. -К.: Логос, 2001.

Буроменський М. В. Міжнародне право. Гендерна експертиза. — К.: Логос, 2001.

Гонюкова Л. Гендерний інструментарій в аналізі державної політики / Л. Гонюкова // Актуальні проблеми державного управління. – Дніпропетровськ, 2003. – Вип. 3 (13). – С. 107-116.

Гендерна експертиза українською законодавства (концептуальні засади) / Відп. ред. Т. М. Мельник. — К., 2001.

Гендерний аналіз українського суспільства. — К., 1999.

Левченко К. Б. Методологічні підходи щодо здійснення гендерно-правової експертизи національного законодавства України / К. Б. Левченко. — К.: Телесик, 2008. — 88 с.

Мельник Т. М. Гендерна експертиза українського законодавства (концептуальні засади). — К: Логос, 2001.

Методика проведення гендерного аналізу політик і програм Львівської обласної державної адміністрації. — К. : К.І.С., 2013. — 22 с.

Практическое руководство по внедрению гендерных подходов / под ред. А. Ниёманис. — Братислава: UNDP, 2005. — 316 с.

Ржаницына Л.С. Методика гендерного мониторинга бюджетной политики. Текст подготовлен в рамках проекта ЮНИФЕМ «Гендерные бюджеты в России», 2005 (http://www.owl.ru/rights/discussion2004/GB_monitoring_metodika.htm)

Gender mainstreaming in the European Employment Strategy / Edited by Ute Behning and Amparo Serrano Pascual. — Brussels: ETUI, 2001. — 367 p.

Тема 7. Гендерна рівність як базовий принцип гендерної політики (2 год).

1. Гендерна рівність та дискримінація за ознакою статі.
2. Комплексний підхід до вирішення проблем гендерної рівності.
3. Основні компоненти політики гендерної рівності.

Література

Бутовская М. Л. Гендер в современном мире: реалии и перспективы женщин в сфере гендерного равенства / М. Л. Бутовская // Личность. Культура. Общество. — 2008. — Т. 10, № 3-4. — С. 165-170.

Вовченко О. М. Гендерное равенство как социально-философская проблема. — М., 2000.

Гандзюк А. Проблеми гендерної нерівності в Україні // Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць / редкол. Л. В. Губерський (гол. ред.) та ін. — К., 2008. — Вип. 76 (у 2-х ч.), Ч. I : (у двох частинах). .

Ганзицька Т. С. Принципи права в механізмі забезпечення гендерної рівності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 : захищ. 23.11.13 / Тетяна Сергіївна Ганзицька. – Маріуполь, 2013. – 20 с.

Гендерна рівність як фактор сталого розвитку суспільства / авт. Руслана Безпальча. – К., 2004. – 35 с.

Голованова Т. Теорія і практика формування гендерної рівності студентської молоді // Теорія і практика гендерного виховання студентської молоді: досвід, проблеми, перспективи : збірник матеріалів Міжнародної наук.-практ. конференції, м. Запоріжжя, 11-12 листопада 2004 р. / відп. ред. Міщик Л. І. – Запоріжжя, 2004. – С. 34-39.

Головіна К. ООН та питання гендерної рівності : реалізація положень Декларації 1948 року // Збірник тез студентів, аспірантів та викладачів ЗНУ / голова редкол.: С. М. Тимченко. – Запоріжжя, 2009. – С. 203-205.

Грицяк Н. В. Методологія вимірювання гендерної рівності для підготовки державних звітів про людський розвиток та про виконання конвенції ООН "Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок" / Н. В. Грицяк // Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць / редкол.: В. В. Копійка (гол. ред.) та ін. – К., 2011. – Вип. 96 (у 2-х ч.), Ч. І. – С. 143-148.

Грицяк Н. В. Міжнародна методологія вирівнювання гендерної нерівності // Статистика України. – 2004. – № 3. – С. 41-45.

Гендерний паритет в умовах розбудови сучасного українського суспільства. — К., 2002.

Дашковська О. Р. Жінка як суб'єкт права в аспекті гендерної рівності: Монографія. – Харків: Право, 2005. – 224 с.

Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. – К., 2014. – 65 с.

Основи гендерної політики в парламентській діяльності: навчальний посібник. / Автор. колектив: В. А. Гошовська, Н. Б. Ларіна, В. В. Святненко / за заг. ред. В. А. Гошовської. – К. : НАДУ, 2011. – 100 с.

Реалізація державної політики щодо становища жінок // Інформаційно-методичний вісник. — К., 1999. — Вип. 1.

Рівність жінок та чоловіків: світові тенденції і українські реалії. - К., 2001.

Рівність: проблеми гендерної дискримінації: Матеріали Всеукраїнського семінару «Механізми забезпечення рівноправності жінок та чоловіків в Україні». — К., 1998.

Тема 8. Шляхи та механізми утвердження гендерної рівності: міжнародний аспект (2 год).

1. Світові тенденції та стратегії утвердження гендеру.
2. Основні гендерні трансформації глобального масштабу.
3. Міжнародні механізми забезпечення гендерної рівності.

Література

Гендерная интеграция: возможности и пределы социальных инноваций / Ред.-сост. О.Б. Савинская, Е.В. Кочкина, Л.Н. Федорова. – СПб.: Алетейя, 2004. – С. 96-101.

Кисельова О., Коломієць І. Гендерна політика Європейського Союзу: виклики для України. – К., 2007. – 152 с.

Марценюк Т. Гендерна політика Європейського Союзу: загальні принципи та найкращі практики [Електронний ресурс] / Тамара Марценюк — Режим доступу до ресурсу: http://icps.com.ua/assets/uploads/files/gender_block_20150518_interactive_stronger_together.pdf

Марценюк Т. Жінки Фінляндії: шлях до гендерної рівності // Информационно-просветительское издание «Я». – 2006. – № 3 (15). – С. 30-31 // <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/1400>

Марценюк Т. Інституційні засади регулювання гендерних відносин у Швеції // Організаційні та правові елементи інституційного механізму забезпечення гендерної рівності. – К.: ПРООН, 2010. – С. 100-117 // http://ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/1393/1/marcenyuk_inst_zasady.pdf

Мельник Т.М. Творення суспільства гендерної рівності: міжнародний досвід. Закони зарубіжних країн з гендерної рівності. Друге доповнене видання. – К.: Стилос, 2010. – 440 с.

Онищенко І. Гендерна політика Європейського Союзу [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10995/1/Gender.pdf>

Хавлін Т.В. Гендерна політика в рамках Європейського Союзу та український вибір // Український соціум. – № 2 (25). – 2008. – С. 113-122.

Ярош О. Гендерні стратегії Литовської республіки у загальноєвропейському контексті: досвід для України // Вісник СевДТУ. Вип. 91: Політологія: зб. наук. пр. – Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2008. – С. 106-109 // <http://fsn.fhum.info/pdf/91/91-21.pdf>

Тема 9. Гендер як фактор політики і влади (2 год)

Політична сфера в гендерному вимірі.

1. Суть і зміст концепції паритетної демократії.
2. Причини гендерного дисбалансу в представництві в органах влади і самоврядування.
3. Гендерне квотування.
4. Гендерний аспект електоральних відносин та політичного представництва.
5. Гендерний аспект політичного лідерства.

Література

Акімов І. С. Гендерні відмінності в електоральній поведінці громадян України // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2005. – № 23. – С. 220-228.

Аніщук Н. В. Гендерне квотування як засіб реалізації політичних прав жінок // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. – Одеса, 2004. – Т. 3. – С. 220-227.

Анупрієнко О. Гендерна сегрегація в державному управлінні: пошук шляхів подолання // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2007. – № 4. – С. 216-224.

Верлан О. Проблеми гендерної рівності в політичній системі України / О. Верлан // Теорія і практика гендерного виховання студентської молоді: досвід, проблеми, перспективи : збірник матеріалів Міжнародної наук.-практич. конференції, м. Запоріжжя, 11-12 листопада 2004 р. / відп. ред. Міщик Л. І. – Запоріжжя, 2004. – С. 22- 23.

Вінніченко В. Гендерна специфіка сприйняття жіночого політичного лідерства // Молода наука : зб. матеріалів універ. наук.-практ. конф. студентів і молодих вчених, 15 - 17 квітня 2008 року / редкол. В. З. Гришак (голова). – Запоріжжя, 2008. – С. 112-113.

Воронкова В. Г. Гендерний аналіз політико-владних відносин сучасного українського суспільства // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2004. – Вип. № 19. – С. 20-23. – Бібліогр.: 6 назв. 175.

Гаврилина К. Р. Проблема гендерной асимметрии во власти // Социально-гуманитарные знания. – 2012. – № 1. – С. 297-302.

Гендерна політика в комітетах Верховної Ради України : практика і перспективи : за матеріалами круглого столу 18 січня 2007 року / заг. ред. і упоряд. : О. І. Суслової, Е. Р. Рахімкулова. – К. : Заповіт, 2007. – 70 с.

Грабовська І. Політичне лідерство в Україні : гендерний аспект / І. Грабовська // Сучасність. – 2007. – № 3. – С. 79-96.

Грошев И.В. Гендерные представления о власти // СОЦИС. – 2000. – №12. – С.33- 41.

Дармограй Н. Культура гендерної рівності в політиці // Збірник наукових праць Української Академії державного управління при Президентові України. – К, 2001. – Вип. 2. – С. 276-286.

Довженко В. Управління гендерними процесами в Україні та шляхи його вдосконалення // Матеріали Другої міжнародної науково-практичної конференції. - С. 14-15.

Жінки та вибори: успіхи, прорахунку майбутнє: Матеріали всеукраїнського круглого столу, проведеного 15 квітня в Києві. — К., 1998.

Законодавче регулювання стосовно досягнення гендерної рівності в парламентах (досвід країн Європейського Союзу)
<http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28902.pdf>

Кресіна І. Реформування виборчої системи України: гендерні аспекти / І. Кресіна, О. Ярош // Вісник Центральної виборчої комісії. — 2007. — № 2 (8). — С. 45-52.

Лазор О. Д. Гендерна політика в органах публічної влади // Основи державного управління та місцевого самоврядування : навч.- метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. рек. МОНМСУ / О.Д.Лазор, О.Я.Лазор, І.Г.Юник. — Хмельницький, 2012. — С. 197-206.

Марценюк Т. Політичне представництво жінок та гендерні квоти: шведський досвід // Соціальні виміри суспільства. Випуск 10. — К.: Інститут соціології НАН України, 2007. — С. 153-161.

Скнар О.М. Гендер у політиці: проблеми та перспективи запровадження. — К. «К.І.С.», 2005. — 236 с.

Чикалова И. Партии и власть в США и Великобритании: Гендерная политика в 1970–1990-е годы. — Мн.: Тесей, 2000. — 288 с.

Тема 10. Гендерна політика у сфері економіки і трудових відносин (2 год).

1. Суть і зміст гендерної політики у сфері економіки і трудових відносин.
2. Механізм формування гендерної нерівності у трудових відносинах.
3. Причини гендерної дискримінації на ринку праці та шляхи її подолання. Гендерний розрив у рівнях економічної активності, зайнятості та безробіття та його причини.
4. Природа феномену «фемінізації бідності».
5. Основні елементи гендерного аналізу бюджету.

Література

Азбука прав трудящихся женщин и гендерного равенства. – М: Изд. «Права человека», 2002.

Айвазова С. Контракт «работающей матери»: советский вариант. // Гендерный калейдоскоп. Курс лекций. Под.ред. М.Малышевой. М.: Academia, 2001. с. 291 – 310.

Баскакова М.Е. Равные возможности и гендерные стереотипы на рынке труда. М., МЦГИ, 1998.

Базуева Е. В. Власть как предмет исследования гендерной экономики // Женщина в российском обществе. 2011. № 2. С. 3—14.

Близняк В. Гендерні відносини в економічній сфері // Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. – К.: “К.І.С.”, 2004. – С. 327-353.

Введение в гендерные исследования: Учеб. пособие / Под общ. ред. И.В. Костиковой. - М.: Аспект Пресс, 2005. - 255 с.

Гендер для медій [Текст] : підруч. із гендерної теорії для журналістики та ін. соціогуманіт. спец. / М. Маєрчик, Л. Малес, Т. Марценюк та ін. ; за ред.: М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. – К. : Критика, 2013. – 220 с.

Гендерные аспекты политической социологии: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Отв. Ред. С.Г.Айвазова, О.А.Хасбулатова. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004. – 260 с.

Гендерный калейдоскоп. Курс лекций. Под.ред. М.Малышевой. М.: Academia, 2001. с. 291 – 310. Обеспечение равенства полов: политика стран Западной Европы / под ред. Ф.Гардинер. – М.: Идея-Пресс, 2000. – 312 с.

Жінки на ринку праці України в період реформування економіки: правовий та соціологічний аспекти. - Харків, 1999.

Журженко, Т. Гендерные рынки Украины: политическая экономия национального строительства (Gendered Markets of Ukraine: political economy of nation building). – Вильнюс : ЕГУ, 2008. – 256 с.

Іващенко О. В. Про розвиток жіночого підприємництва в Україні // Філософська і соціологічна думка. — 1994. - № 1-2.

Куцмус Н.М. Теоретико-методологічні засади гендерних досліджень в економіці / Н.М. Куцмус // Академічний огляд. – №1(40). – 2014. – С.11–16.

Мезенцева Е. Гендерная экономика: теоретические подходы // Вопросы экономики. 2000, №3. <http://www.owl.ru/win/books/articles/mezenzeva.htm>

Олимпиева И. Б., Ежова Л. В. Механизм формирования гендерного неравенства в трудовых отношениях // Журнал социологии и социальной антропологии. 2009. - Т. 12. - № 1. - С. 89—108.

Темкина А, Роткирх А. Советские гендерные контракты и их трансформация в современной России / Социс. - №11. - 2002. - С. 4-15.

Тема 11. Гендерні аспекти політики у сфері освіти, науки та охорони здоров'я (2 год).

1. Соціальні норми і гендерні відмінності в управлінні освітою.
2. Гендерний вимір доступності освіти.
3. Основні напрями гендерного виховання.
4. Гендерна політика у сфері академічної науки.
5. Індикатори гендерної рівності у сфері охорони здоров'я.
6. Гендерний підхід та соціальна політика у сфері охорони здоров'я.

Література

Гендерна освіта і виховання студентської молоді в процесі соціалізації : теорія та практика : монографія /С. Я. Харченко, С. М. Гришак, Н. С. Шабаєва ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 258 с.

Григорьева Н.С., Чубарова Т.В. Гендерный подход в здравоохранении. Учебное пособие. М.: Альфа Принт, 2001.

Доклад группы экспертов ООН, Департамента по улучшению положения женщин, ВОЗ, Фонда народонаселения ООН. «Женщины и здоровье.

Интеграция комплексного гендерного подхода в систему здравоохранения'.
Тунис, 1998 г. <http://www.gender.ru/russian/digest/2002-01/analyze/complex.shtml> .

Здоровье и здравоохранение в гендерном измерении / под общ. ред.
Н.М.Римашевской; редколлегия: Е.А.Баллаева (председатель), Л.Г.Лунякова,
Н.М.Римашевская, Т.В.Чубарова. М., 2007. - 240 с.
http://gender.ru/pages/library/books/zdorovie_i_zdravoohranenie.php)

Здоровье и здравоохранение в гендерном измерении / под общ. ред. Н.М.
Римашевской; редколлегия: Е.А. Баллаева (председатель), Л.Г. Лунякова, Н.М.
Римашевская, Т.В. Чубарова. — М.: Агентство «Социальный проект», 2007. —
240 с.

Зернецька, О. Гендерна політика у сфері академічної науки [Текст]
/ О. Зернецька, О. Мирончук // Політичний менеджмент. – 2008. – № 5. – С.
116-127.

Реалізація гендерної політики в управлінні освітою : навчально-
методичний посібник /за заг. ред. Протасової Н.Г., д. пед. наук, проф. -
Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. - 176 с.

Шушпанов Д.Г. Гендерна складова соціально-економічних детермінант
здоров'я населення //Науковий вісник Полтавського університету споживчої
кооперації України. Серія: економічні науки. – Полтава, 2013. - № 2 (58) – С.
130-135.